

Jan Boguski

Wpływ akademickich inkubatorów przedsiębiorczości na rozwój lokalnej industrializacji i innowacyjności

Budowanie innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki na poziomie lokalnym i regionalnym wymaga obecności na rynku młodych przedsiębiorców mających wyjątkowe umiejętności oraz zaawansowaną wiedzę, którą mogą wdrażać w procesie tworzenia nowoczesnych dóbr. Tego typu działalność wspomaga sfera instytucjonalna w postaci akademickich inkubatorów przedsiębiorczości. Ich istnienie przyczynia się do lepszego zagospodarowania potencjału intelektualnego miejscowego środowiska uczelnianego, dzięki czemu zarówno studenci, jak i naukowcy mogą zakładać nowe firmy oraz tworzyć wartościowe miejsca pracy. Celem artykułu jest omówienie koncepcji akademickich inkubatorów przedsiębiorczości.

Kluczowe słowa: inkubator, przedsiębiorczość, uczelnia, firma, innowacyjność.

Wprowadzenie

O sile współczesnej gospodarki decyduje zaawansowana technologia. Na jej bazie wytwarzane są coraz bardziej innowacyjne produkty. Tego typu sytuacja przekłada się na konkurencyjność kraju. Jako przykład można wymienić rozwinięte państwa Unii Europejskiej. Mają one trzykrotnie wyższy – od naszego kraju – wskaźnik eksportu produktów wytwarzanych przy użyciu najnowocześniejszych technologii. W ich przypadku kształtuje się on na poziomie 15%, natomiast w Polsce – 5%. Porównanie to wskazuje, iż funkcjonujący w naszym kraju sektor przemysłowy wytwarza zwykle towary o średnim poziomie zaawansowania technologicznego. W przypadku coraz silniejszej walki konkurencyjnej na zagranicznych rynkach nie rokuje to dobrze dla polskiego eksportu (Kowalski 2013, s. A4). Sytuacja ta wymaga poszukiwania przez władze publiczne skuteczniejszych rozwiązań w tym względzie. Ważne zadanie ma do spełnienia sfera wspierania przedsiębiorczości oraz wspomaganie technologicznego. Szczególnie istotny jest dostęp do zasobów najnowszej i nieprzeciętnej wiedzy, gdyż ma miejsce zjawisko jej ciągłego dezaktualizowania się pod wpływem rywalizacji krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych i firm.

Złożonym wyzwaniom współczesnego rynku może sprostać akademicka przedsiębiorczość. Często zdarza się, iż przedsiębiorczość bywa postrzegana jako pewien walor człowieka. W tym konkretnym przypadku mamy do czynienia ze zbiorem jego właściwości oraz cech charakterologicznych. To sprawia, iż nie można jej przekazywać innym osobom. Wiemy z doświadczenia, że trudno jest także jej się nauczyć. Podobnie jak charakter kształtuje się w ciągu życia (Olearnik 2009, s. 21).

Niepewność współczesnego rynku sprawia, iż studenci, absolwenci oraz naukowcy potrzebują wsparcia instytucjonalnego, aby wcielić w życie śmiało i rzutkie pomysły dotyczące tworzenia biznesu oraz komercjalizacji wyników własnych prac naukowo-badawczych. Rozwijany w jej ramach sektor małych i średnich przedsiębiorstw może stanowić impuls do dalszego rozwoju gospodarczego danego miasta i regionu, w którym funkcjonują. Dlatego wspieranie tego typu przedsiębiorczości powinno być priorytetem dla państwa.

Przedsiębiorczość akademicka na świecie

Funkcjonujące na rynku usług edukacyjnych szkoły wyższe od dawna są postrzegane przez różne sektory gospodarki jako instytucje, które zasadniczo nie przejawiają chęci, aby kształcący się w ich murach studenci oraz wykładowcy prowadzili własny biznes. Dzieje się tak, ponieważ tego typu firmy mogą być konkurencyjne wobec stawianych przez uczelnię zadań dydaktycznych oraz prowadzonych w niej prac badawczych (Matusiak, Guliński, red. 2010, s. 43). Co więcej, od dawna panuje także opinia, iż zakładanie i prowadzenie przez naukowców własnych przedsiębiorstw oraz podejmowanie przez nich komercjalizacji ich wynalazków koliduje z wykonywanymi przez nich badaniami (Matusiak 2006, s. 108).

Współczesna przedsiębiorczość akademicka przekreśla wymieniony wcześniej pogląd, iż praca dydaktyczna i badawcza na uczelni może kolidować z prowadzeniem prywatnego biznesu (Matusiak 2006, s. 108). Dzięki temu tworzą się nowe miejsca pracy oraz rozwija się lokalna industrializacja. Wielu studentów oraz absolwentów ma zagwarantowaną w ten sposób pracę i nie musi chodzić do przedsiębiorców i urzędów pracy.

Koncepcja akademickich inkubatorów przedsiębiorczości wspiera zakładanie innowacyjnych przedsiębiorstw przez studentów, doktorantów, absolwentów oraz pracowników naukowych i dydaktycznych (Pluta-Olearnik 2009b, s. 18). Co więcej, wpisuje się ona w działalność uniwersytetu przedsiębiorczego, którego celem jest przekształcanie wiedzy teoretycznej w gotowe materialne produkty i usługi służące wzrostowi konkurencyjności państwa. Należy jednak pamiętać, iż nie wszyscy naukowcy oraz studenci są urodzonymi biznesmenami. Wprawdzie w historii pojawiali się tacy wynalazcy, jak: Bell, Edison oraz Dell, ale były to osobowości wielkiego formatu, które należały do nielicznego grona osób działających jednocześnie jako przedsiębiorcy oraz wynalazcy (Wissema 2005, s. 12).

Analizując literaturę dotyczącą stref dynamicznego rozwoju na świecie, można dostrzec udane działania w zakresie łączenia funkcji naukowej z biznesową. W 1881 roku Horacy Darwin z Uniwersytetu w Cambridge w Wielkiej Brytanii utworzył przedsiębiorstwo, które rozpoczęło wytwarzanie aparatury naukowej dla brytyjskich uczelni wyższych. W latach późniejszych rozszerzyło asortyment wyrobów o aparaturę dla przemysłu (Benko 1993, s. 117).

Udane przedsięwzięcie w obszarze biznesu zaobserwowano w 1886 roku. Wówczas to z laboratorium fizyki na Uniwersytecie Cambridge odszedł W.G. Pye i założył własną firmę. Zajmowano się w niej tworzeniem oraz produkcją aparatury naukowej (Benko 1993, s. 117). W taki sposób naukowcy pracujący na różnych uczelniach wyższych w świecie zakładali własne biznesy, realizowali marzenia oraz zarabiali pieniądze, dzięki którym stawali się bogaci i sławni.

Idea silnego zaangażowania środowiska akademickiego w działalność wytwórczą nasiliła się po drugiej wojnie światowej. Symbolem nowego podejścia w tym względzie stała się znana na całym świecie Dolina Krzemowa na Zachodzie oraz „Naucznyj gorodok” na Wschodzie. Ten ostatni był radzieckim kompleksem łączącym sferę przemysłową z nauką (Matusiak 2010c, s. 27).

Oprócz naukowców, akademicka przedsiębiorczość pozostaje także domeną studentów. W 1938 roku David Packard i William Hewlett z Uniwersytetu Stanford w Stanach Zjednoczonych założyli firmę, która stała się w kolejnych dziesięcioleciach znana na całym świecie. Reprezentowała branżę *high-tech*. Od ich nazwisk pochodzi nazwa wspomnianego przedsiębiorstwa (Benko 1993, s.68).

David Packard oraz William Hewlett kreowali swoje wynalazki w garażu (Glinka, Gudkova 2011, s. 20). Z kolei Larry Page oraz Sergey Brin rozpoczęli przygodę z internetem w akademiku. Poznali się w 1995 roku na Uniwersytecie Stanford. Rok później opracowali wyszukiwarkę noszącą na początku nazwę BackRub. W 1998 roku założyli firmę Google, która stała się znana na całym świecie (Google 2014).

Ogromny wpływ na rozwój akademickiej przedsiębiorczości w USA ma korzystny dla niej system prawny. Przyjęcie przez tamtejszy Kongres, pod koniec 1980 roku, uchwały senatorów Bircha Bayha i Boba Dole'a przyczyniło się do gwałtownego rozwoju przedsiębiorczości w środowisku uczelnianym. Dzięki niej naukowcy, którzy realizowali badania ze środków publicznych, mogli patentować i komercjalizować własne wyniki badań. Przyczyniła się ona do powstania w Stanach Zjednoczonych tysięcy firm wysokich technologii (*Narodowy Program...* 2009, s. 7).

Współczesnych nauczycieli oraz studentów, którzy tworzą własne firmy naukowe oraz technologiczne określa się mianem „technostarterów”. Są to grupy ludzi, które funkcjonując na rynku, mogą eksploatować zaawansowane technologie oraz wdrażać nowoczesne rozwiązania techniczne. Zalicza się ich do grona przedsiębiorców, którzy podejmują działania celem stosowania w praktyce gospodarczej określonej koncepcji technicznej bądź technologii (Wissema 2005, s.10).

Przedsiębiorczość akademicką można wspierać, promując ją w rodzimych środowiskach uczelnianych lub, jak to uczyniły władze brazylijskie, wysyłać młodych ludzi na studia zagraniczne w ramach programu „Nauka bez granic”, aby kształcili się na wiodących uniwersytetach w różnych państwach na kuli ziemskiej oraz mogli bronić doktoraty w priorytetowych dla gospodarki dziedzinach. Tego typu działanie stwarza nadzieję, iż wracając do ojczyzny, zaangażują się w przemiany gospodarcze (*Wywiad...* 2014, s. 12).

Instytucjonalizacja przedsiębiorczości

Początki instytucjonalizacji przedsiębiorczości na świecie sięgają drugiej połowy XX stulecia. Na ten okres przypada etap uruchamiania lokalnych programów oraz rozwój usług na rzecz ich wspierania (Matusiak, red. 2010).

Dzieje małego i średniego biznesu pokazują, iż pierwszy inkubator przedsiębiorczości został utworzony w Stanach Zjednoczonych. Miało to miejsce w 1959 roku w opuszczonej fabryce Massey Ferguson w Batavia w Nowym Jorku (Wiggins, Gibson 2003). Inicjatywa ta zapoczątkowała rozwój tego typu instytucji w USA, a następnie w różnych krajach Zachodniej Europy. W następnych latach zaczęto wprowadzać inkubatory także na innych kontynentach.

Do 1980 roku na terenie Stanów Zjednoczonych funkcjonowało zaledwie 12 inkubatorów. W 1985 roku ich liczba wzrosła do 40. Na przełomie XX i XXI wieku było ich w USA 850 (Wiggins, Gibson 2003). Jeśli chodzi o świat, trudno oszacować liczbę wdrażanych programów. Podaje się tylko informację o ponad 9 tys. funkcjonujących inkubatorów przedsiębiorczości (Matusiak, red. 2010).

Realizowana w wielu krajach świata przedsiębiorczość akademicka koncentruje się na prowadzeniu przez naukowców i studentów działalności skierowanej na przekształcanie wykonywanych na uczelniach badań w gotowe produkty. Jest to możliwe dzięki wykorzystaniu miejscowego środowiska uczelnianego. Tego typu działalność prowadzi do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki krajowej (Lisiński 2010, s. 25).

Współczesne inkubatory przedsiębiorczości można postrzegać na dwóch poziomach:

- 1) jako narzędzia niekomercyjne, które wspomagają zakładanie oraz rozwój nowych przedsiębiorstw, umożliwiając ich powstawanie i start we wczesnych okresach rozwoju nowego biznesu;
- 2) jako przestrzeń, na którą składają się różne pomieszczenia wyposażone w odpowiednie media przystosowane do prowadzenia działalności wytwórczej albo usługowej po korzystnych stawkach finansowych (Kozak, Pyszkowski, Szewczyk 2001, s. 19).

Przedsiębiorczość akademicka w Polsce – jej cele i zadania

Angażowanie pracowników naukowo-dydaktycznych w działalność przemysłową zaczęło się w naszym kraju w połowie lat osiemdziesiątych XX wieku. Jako pierwsza zapoczątkowała to Akademia Ekonomiczna w Poznaniu (Matusiak 2010c, s. 27).

W latach 1990–1991 zaczęły powstawać w Polsce pierwsze inkubatory innowacji oraz przedsiębiorczości. Jako przykład można wymienić m.in. Wielkopolskie Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Poznaniu. Inicjatywy te miały charakter lokalny. Były wspierane przez kierownictwa szkół wyższych oraz władze miejskie i wojewódzkie (*Historia...* 2014). W 1998 roku na Uniwersytecie Warszawskim uruchomiono Uczelniany Ośrodek Transferu Technologii. Został założony w celu lepszego wykorzystania potencjału miejscowej uczelni w różnych sektorach gospodarki. Szczególnie chodziło o wspieranie działań na rzecz wdrażania w praktyce gospodarczej wyników prac miejscowych pracowników nauki (*Uchwata...* 1998).

W ramach Uczelnianego Ośrodka Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego zaczął działać pierwszy program preinkubacji pomysłów biznesowych dla studentów pt. *Student z Pomysłem* (Zasiadły 2005, s.13–14). W 2004 roku nastąpił wzrost zainteresowania wspomnianymi inicjatywami wśród uczelni wyższych oraz studentów należących do Forum Business Centre Club (Matusiak 2010b, s. 27). W tym samym roku Ministerstwo Gospodarki i Pracy ogłosiło konkurs na akademickie inkubatory przedsiębiorczości (Matusiak 2006, s. 370).

Znaczenie inkubatorów przedsiębiorczości znalazło swoje odzwierciedlenie w regulacjach prawnych. Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym* postrzegano je jako instytucje, które wspierają działalność gospodarczą prowadzoną przez miejscowe środowiska akademickie (*Ustawa...* 2005). Określono je jako jednostki ogólnouczelniane, które kładły nacisk na wspomaganie wykładowców, pracowników badawczych oraz studentów będących przedsiębiorcami. Zgodnie z nowelizacją wspomnianej ustawy (z dnia 11 lipca 2014 roku, „Dziennik Ustaw” 2014, poz. 1198) rektor uczelni publicznej – po zasięgnięciu opinii senatu – zatrudnia dyrektora akademickiego inkubatora przedsiębiorczości. W przypadku szkoły niepublicznej czyni to organ wymieniony w jej statucie.

Inkubatory przedsiębiorczości są instytucjami, które wspierają nowe firmy. W związku z tym przedkładają im dogodne oferty, które sprowadzają się m.in. do:

- wydzielania im lokali na działalność biznesową,
- świadczenia różnych usług doradczych,
- niesienia pomocy w zdobywaniu środków finansowych,
- ofiarowywania pomocy w nawiązywaniu kontaktów handlowych (Pluta-Olearnik 2009b, s. 18).

Poza inkubatorami w literaturze poświęconej przedsiębiorczości mamy do czynienia z preinkubatorami. Te ostatnie instytucje najczęściej powstają w ramach szkół wyższych. Zalicza się je do wyspecjalizowanych jednostek, które zajmują się obsługą przedsiębiorców na początkowym etapie zakładania firmy (Matusiak 2011, s. 209). Wspomagają studentów, doktorantów, pracowników naukowych oraz absolwentów na rynkach. Służą pomocą podczas wyboru najbardziej obiecujących koncepcji rynkowych. Pomysły są najpierw analizowane, a potem doskonalone. W ten sposób rosną ich szanse powodzenia. W ramach wspomnianych instytucji ma miejsce stymulowanie idei biznesowych oraz formułowanie się studenta jako przedsiębiorcy (Cieślik i in. 2011).

Podstawowymi celami zakładanych na świecie inkubatorów przedsiębiorczości są m.in.:

- zagospodarowanie nieruchomości przemysłowych, tak aby zostały przystosowane do prowadzenia aktualnej działalności gospodarczej,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- rozwój lokalnej industrializacji,
- ożywienie gospodarcze regionu.

Współczesna przedsiębiorczość akademicka dotyczy różnych aspektów działalności gospodarczej. Kluczową rolę odgrywają:

- tworzenie firm akademickich typu *spin-off* oraz *spin-out*,
- komercjalizacja efektów badawczych na uczelniach wyższych (Lisiński 2010, s. 25).

Akademickie inkubatory przedsiębiorczości w Polsce

Promocja akademickiej przedsiębiorczości sprawiła, iż w 2011 roku funkcjonowało w naszym kraju ponad 130 różnego typu programów zajmujących się inkubacją przedsiębiorczości (Matusiak, red. 2010). Należy zaznaczyć, iż wiele z nich było akademickimi inicjatywami dotyczącymi przedsiębiorczości.

Wśród preinkubatorów należy m.in. wyróżnić:

- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości na Uniwersytecie Zielonogórskim,
- Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości we Wrocławskim Parku Technologicznym,
- Preinkubator Akademicki Podkarpackiego Parku Technologicznego w Rzeszowie,
- Poznański Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Stowarzyszenia Poznański Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków... 2014).

W ramach Fundacji Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości działają w naszym kraju m.in.:

- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie,
- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości na Uniwersytecie Rzeszowskim,
- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego,
- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Gdańskiego (Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków... 2014).

Zakładane w środowisku akademickim inkubatory przedsiębiorczości są ważnym ogniwem modelu uniwersytetu trzeciej generacji oraz wsparcia przedsiębiorczości akademickiej (Matusiak 2010a). Tego typu sytuacja dowodzi, iż inkubator przedsiębiorczości stanowi nieodłączny element uniwersytetu przedsiębiorczego, w którym najbardziej zdolni i przedsiębiorczy studenci oraz naukowcy mogą rozwijać własne pomysły w sferze biznesu. Szczególnym priorytetem powinny być objęte koncepcje dotyczące zaawansowanych technologii mających wpływ na budowanie przewagi konkurencyjnej firmy na rynku.

Wśród funkcjonujących w naszym kraju akademickich instytucji wspierających rozwój biznesu należy wyróżnić założony w 2007 roku inkubator przedsiębiorczości w Kielcach. Powstał z inspiracji tamtejszego środowiska studenckiego. Na swoim koncie zapisał wiele znaczących sukcesów. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy odwiedziło go ponad 120 osób. Miejscowi pracownicy zorganizowali – w ciągu kolejnych trzech lat – ponad 60 szkoleń oraz warsztatów. Ogółem zostało przeszkolonych – w tym czasie – ponad 2300 studentów kieleckich szkół wyższych. Powstało tu niemal 130 firm, a ponad 250 osób uzyskało doradztwo, jak założyć i prowadzić własny biznes (AIP – Kielce 2014).

Akademickie inkubatory przedsiębiorczości funkcjonują także w ramach instytucji wspomagania technologicznego. Jeden z nich działa od 2006 roku na terenie Wrocławskiego Parku Technologicznego. Powołano go w wyniku działań przedstawicieli środowiska akademickiego miasta Wrocławia, tj. Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Wrocławskiego Parku Technologicznego. We wspomnianym inkubatorze wrocławscy akademicy mogą prowadzić własne firmy. Jego oferta adresowana jest do studentów, absolwentów, doktorantów i pracowników naukowych. Stwarza on dogodne warunki organizacyjno-techniczne osobom kreatywnym

i innowacyjnym. Dzięki temu mogą oni zakładać w nim swoje firmy, a po wyjściu z niego samodzielnie funkcjonować na rynku. W 93 firmach, które działają w inkubatorze, pracuje około 240 osób (DAIP 2014). Z akademickiego inkubatora mogą korzystać osoby, które wypełnią wniosek oraz przedłożą biznesplan. Mamy dwie fazy rekrutacji ludzi z pomysłami, których dokonują rady nadzorujące:

- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Wrocławskiego jako pierwsza,
- Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Wrocławskim Parku Technologicznym jako druga (AIP we Wrocławiu 2014).

Własny inkubator przedsiębiorczości posiada Szkoła Główna Handlowa w Warszawie. Uchodzi on za największą tego typu instytucję w stolicy. Z danych wynika, iż w 2010 roku liczba firm typu *start-up* – we wspomnianej instytucji – zwiększyła się o blisko 60% i wynosiła ponad 120 firm. Z kolei na koniec 2013 roku w inkubatorze funkcjonowało ich 200. Instytucja ta kładzie nacisk zarówno na liczbę *start-upów*, jak i na ich jakość. Wśród firm, które wyszły z tegoż inkubatora, należy wymienić m.in. SunshineProfits.com, Meblobranie.pl oraz MacLife.pl (AIP przy SGH 2014).

Uważa się, iż w polskich akademickich inkubatorach przedsiębiorczości funkcjonuje ponad 1400 firm (AIP 2014). Mimo znaczącej ich liczby, co należy podkreślić, aktualny poziom polskiej przedsiębiorczości akademickiej rozpatrywanej w kategoriach posiadania własnej firmy typu *spin-off* oraz *spin-out* pozostaje nadal znikomy. Według danych jedynie 6% badanych przedstawicieli środowiska akademickiego może poszczycić się własną firmą. W przypadku kadry naukowej stanowi to 9%, a studentów – 2% (Banerski i in. 2009, s. 10–11).

Niski wskaźnik studentów działających w biznesie powinien wzrastać. Dużą w tym rolę władz państwowych oraz uczelni wyższych. Młodzi ludzie dysponują nowoczesną wiedzą, która może być przydatna na rynku. Prowadzone w środowisku akademickim badania dowodzą, iż częściej swoją firmę pragną założyć studenci – to marzenie 51% badanych. Jeśli chodzi o pracowników nauki, wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 31%. Badania wskazują również, iż co trzeci respondent wyrażał chęć posiadania niezależnej od szkoły wyższej firmy. Z kolei co piąty był zdania, iż powinna być zależna od macierzystej uczelni (Banerski i in. 2009).

Potencjał intelektualny środowiska akademickiego

Współczesny sektor szkolnictwa wyższego występuje nie tylko w roli dostawcy wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności, ale także uchodzi za lidera jej kreowania. Dzieje się tak wskutek realizacji na uczelniach mniej lub bardziej zaawansowanych badań naukowych, które są ukierunkowane na rozwój innowacyjności w różnych sektorach gospodarki lokalnej i krajowej (Pluta-Olearnik 2009a, s. 11).

Współcześni przedsiębiorcy akademicy są wg Michaela Clouera doceniani jedynie przez niewielką grupę społeczeństwa (A Academic Entrepreneur 2014). Dzieje się tak z powodu postrzegania uczelni jako instytucji dydaktycznej i badawczej, a nie przemysłowej. Podobna sytuacja ma miejsce w polskich warunkach. Funkcjonujące w naszym kraju inkubatory powinny być w szczególności ukierunkowane na nowe rozwiązania dla przemysłu. Tego typu sytuacja wymaga ścisłej współpracy z małym i średnim biznesem. Przyjmuje się,

iż większość studentów oraz wykładowców uczelni technicznych bardziej koncentruje się na samych technologiach oraz ich wdrażaniu w biznesie aniżeli na procesie ich finansowania (Wissema 2005, s. 11). Stąd wielka rola przypada inkubatorom we wspomaganiu twórców nowych firm i produktów w wejściu na rynki oraz pozyskiwaniu z Unii Europejskich i innych źródeł środków finansowych na zakładanie i prowadzenie biznesu.

Zróznicowany potencjał intelektualny uczelni wyższych może być szansą lub barierą dla przedsiębiorców akademickich. Ich poziom zależy m.in. od:

- jakości kadry naukowo-dydaktycznej,
- poziomu wiedzy i umiejętności studentów,
- obowiązujących programów kształcenia,
- współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,
- dostępu do środków finansowych pozwalających zatrudniać wybitnych naukowców oraz nabywać nowoczesną aparaturę badawczą.

Wskaźnikami świadczącymi, iż konkretne środowisko akademickie ma mniejszy lub większy potencjał intelektualny, są m.in.:

- pozyskiwane granty krajowe i zagraniczne,
- patenty krajowe i zagraniczne,
- absolwenci pracujący w prestiżowych firmach krajowych i zagranicznych,
- uczestnicy olimpiad, konkursów i zawodów ogólnopolskich i międzynarodowych.

Wysoki potencjał intelektualny wielu polskich uczelni wyższych potwierdzają zwycięstwa naszych studentów na międzynarodowych konkursach. Można tu wymienić np. studentów z Wydziału Mechanicznego Politechniki Białostockiej. Drugi raz zdobyli pierwsze miejsce na rozgrywanych w 2013 oraz 2014 roku międzynarodowych zawodach University Rover Challenge w stanie Utah w Stanach Zjednoczonych. Ich łaziki o nazwie Hyperion okazały się bezkonkurencyjne wśród pozostałych maszyn zaprezentowanych na tym konkursie (WMPB 2014).

Potencjał intelektualny uczelni wyższych wzmacniają prowadzone w miejscowych katedrach i laboratoriach badania naukowe. Im bardziej ambitne są ich działania, tym bardziej rozległa jest wiedza, której dostarczają, tym większe umiejętności i kompetencje w danym obszarze badawczym zdobywają naukowcy i studenci.

Utworzenie na uczelni wyższej inkubatora przedsiębiorczości pozwala lepiej zagospodarować tkwiący w miejscowym środowisku akademickim potencjał intelektualny. Działający w ich ramach studenci i naukowcy mogą korzystać z:

- laboratoryjnej aparatury badawczej,
- doradztwa technologicznego świadczonego przez specjalistów,
- posiadanej przez wykładowców nowoczesnej wiedzy (Santarek, red. 2008, s. 112).

Podsumowanie

Akademickie inkubatory mogą przyczyniać się do wzrostu poziomu produkcji dóbr zaawansowanych technologicznie, a także do podwyższania ich wskaźników eksportowych. Jest to możliwe, gdyż studenci, absolwenci oraz naukowcy – zwłaszcza uczelni technicznych, rolniczych czy medycznych – posiadają nowoczesną wiedzę, wyjątkowe umiejętności oraz kompetencje.

Wspierając rozwój biznesu na poziomie lokalnym, akademickie inkubatory stanowią nową formę jego promocji w środowisku uczelnianym. Ich zadaniem staje się wspomaganie ludzi o rzutkich pomysłach. Są adresowane do studentów oraz naukowców, którzy mają plany na jego prowadzenie, lecz nie dysponują dostatecznymi możliwościami finansowymi oraz wsparciem merytorycznym, aby tego dokonać na współczesnym, niestabilnym rynku.

Jako instytucje działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości pozwalają redukować bezrobocie wśród absolwentów uczelni wyższych. Świadczą także doradztwo zawodowe, co jest rzeczą istotną dla studentów i naukowców wkraczających na segmenty rynkowe, w których panuje silna konkurencja.

Funkcjonując w środowisku akademickim, inkubatory przedsiębiorczości przyczyniają się do:

- zagospodarowania wiedzy i umiejętności studentów i naukowców,
- tworzenia nowych firm oraz atrakcyjnych miejsc pracy.

Akademickie inkubatory przedsiębiorczości wychodzą naprzeciw potrzebom środowiska akademickiego. Wpisują się w działania uniwersytetów przedsiębiorczych. Dzięki nim studenci i naukowcy mogą komercjalizować własne wyniki prac badawczych.

Sukces współczesnych inkubatorów przedsiębiorczości w naszym kraju zależy m.in. od:

- wysokiego poziomu kształcenia w katedrach i laboratoriach badawczych,
- wysokiej klasy infrastruktury naukowo-badawczej na uczelni,
- dostępu do grantów i kredytów oraz funduszy wysokiego ryzyka,
- poziomu doradztwa zawodowego,
- dostępu do najnowszej wiedzy technologicznej,
- obecności w pobliżu uczelni silnych skupisk przemysłowych, co sprzyja przepływowi wiedzy i ludzi,
- naukowców tej miary co założyciele stref dynamicznego rozwoju na świecie (np. Fred Terman w Dolinie Krzemowej).

Przykład studentów z Politechniki Białostockiej wyraźnie dowodzi, iż istnieją w naszym kraju skupiska akademickie o wysokim potencjale intelektualnym, który należy zagospodarować. Obecność tego typu ludzi staje się inspiracją do budowy środowisk na rzecz przedsiębiorczości i innowacyjności. Szczególnie dotyczy to obszarów wysokich technologii związanych z elektroniką, nanotechnologią, medycyną, biotechnologią, energetyką, robotyką, motoryzacją oraz przemysłem kosmicznym.

Doświadczenie wielu stref dynamicznego rozwoju na świecie pokazuje, iż zatrudnieni na uczelniach lub w laboratoriach badawczych naukowcy mogą tworzyć – po odejściu z nich – firmy odpryskowe. W ten sposób wokół szkół wyższych powstają przedsiębiorstwa prowadzące działalność w tych lub podobnych sektorach gospodarki.

W przypadku uczelni technicznych zalecane jest tworzenie inkubatorów technologicznych, a w przypadku szkół humanistycznych i ekonomicznych – inkubatorów przedsiębiorczości. Te pierwsze pozwalają lepiej i skuteczniej realizować nowoczesne rozwiązania techniczne dla przemysłu, natomiast drugie – redukować bezrobocie wśród przyszłych absolwentów szkół wyższych, umożliwiając kreowanie firm często w sektorze usług.

LITERATURA

A Academic Entrepreneur 2014

<http://www.academicentrepreneur.wordpress.com/page/2/> (dostęp 29.08.2014).

AIP 2014

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (<http://s.inkubatory.pl/pl/sie-aip> [dostęp 24.07.2014]).

AIP – Kielce 2014

Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości – Kielce (<http://aipkielce.pl/> [dostęp 8.09.2014]).

AIP przy SGH 2014

Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy SGH (http://www.aipsggh.pl/o_inkubatorze [dostęp 4.09.2014]).

AIP we Wrocławiu 2014

Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości we Wrocławiu (<http://www.uni.wroc.pl/node/3908>, [dostęp 4.09.2014]).

Banerski G., Gryzik A., Matusiak K.B., Mażewska M., Stawasz E. 2009

Przedsiębiorczość akademicka. Raport z badania, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa (<http://www.parp.gov.pl/files/74/81/305/5022.pdf> [dostęp 22.07.2014]).

Benko G. 1993

Geografia technopolii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Cieślik J., Guliński J., Matusiak K.B., Skala-Poźniak A. 2011

Edukacja dla przedsiębiorczości akademickiej, PARP, Warszawa. Cyt. za: Matusiak K.B., *Preinkubator (Preincubator)*, w: K.B. Matusiak (red.): *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011.

DAIP 2014

Dolnośląski Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (<http://www.technologpark.pl/pl/daip> [dostęp 8.09.2014]).

Glinka B., Gudkova S. 2011

Przedsiębiorczość, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa.

Google 2014

<http://www.google.pl/intl/pl/about/company/> (dostęp 14.08.2014).

Historia... 2014

Historia i osiągnięcia. Tak było na początku, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce – SOOIPP (<http://www.sooipp-org.pl/historia-i-osia-gnienia.html> [dostęp 10.09.2014]).

Kowalski J.K. 2013

Teraz Polska: stoimy meblami i żywnością, „Dziennik Gazeta Prawna”, nr 211.

Kozak M., Pyszkowski A., Szewczyk R. 2001

Słownik rozwoju regionalnego, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa.

Lisiński M. 2010

Czynniki determinujące skuteczność przedsiębiorczości akademickiej, w: M. Duczmal, J. Żurawska (red.): *Przedsiębiorczość akademicka – nauka i gospodarka*, cz. I, Wydawnictwo Instytut Śląski, Opole.

Matusiak K.B. 2006

Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości – przesłanki, polityka i instytucje, Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom – Łódź.

Matusiak K.B. 2010a

Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, s. 20. Cyt. za: Matusiak K.B., *Preinkubator (Preincubator)*, w: K.B. Matusiak (red.): *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2011, s. 209.

Matusiak K.B. 2010b

Preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości, w: K.B. Matusiak (red.): *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, s. 27 (http://www.sooipp.org.pl/layout/raport_2010.pdf).

Matusiak K.B. 2010c

Uwarunkowania rozwoju infrastruktury wsparcia w Polsce, w: K.B. Matusiak (red.): *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa (http://www.sooipp.org.pl/layout/raport_2010.pdf).

Matusiak K.B. (red.) 2010

Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport, PARP, Warszawa. Cyt. za: Matusiak K.B., *Inkubacja przedsiębiorczości (Entrepreneur Incubation)*, w: K.B. Matusiak (red.): *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, s. 99.

Matusiak K.B. 2011

Preinkubator (Preincubator), w: K.B. Matusiak (red.): *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

Matusiak K.B., Guliński J. (red.) 2010

System transferu technologii i komercjalizacji wiedzy w Polsce – siły motoryczne i bariery, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Poznań – Warszawa.

Narodowy Program... 2009

Narodowy Program Foresight Polska 2020. Wyniki, Warszawa (http://www.foresight-polska2020.pl/export/sites/foresight/pl/news/files/Wyniki_NPF-Polska_2020.pdf [dostęp 22.07.2014]).

Olearnik J. 2009

Przedsiębiorczość uczelni i jej cztery atrybuty, w: M. Pluta-Olearnik (red.): *Przedsiębiorcza uczelnia i jej relacje z otoczeniem*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.

Pluta-Olearnik M. 2009a

Uczelnia i jej otoczenie, w: M. Pluta-Olearnik (red.): *Przedsiębiorcza uczelnia i jej relacje z otoczeniem*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.

Pluta-Olearnik M. 2009b

Współpraca uczelni z podmiotami otoczenia, w: M. Pluta-Olearnik (red.): *Przedsiębiorcza uczelnia i jej relacje z otoczeniem*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.

Santarek K. (red.) 2008

Transfer technologii z uczelni do biznesu. Tworzenie mechanizmów transferu technologii, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce 2014

<http://www.sooipp.org.pl/akademickie-inkubatoryprzedsiębiorczosci.html> (dostęp 14.08.2014).

Uchwała... 1998

Uchwała nr 199 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego. Cyt. za: Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii (<http://www.uott.uw.edu.pl/index.php?option=content&task=view&id=465> [dostęp 8.09.2014]).

Ustawa... 2005

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym, t.j. „Dziennik Ustaw” z 2012 roku, poz. 572 (ostatnia nowelizacja „Dziennik Ustaw” z 2015 roku, poz. 357).

Wiggins J., Gibson D.V. 2003

Overview of US incubators and the case of the Austin Technology Incubator. *Int. J. Entrepreneurship and Innovation Management*, t. 3

(<http://repositories.lib.utexas.edu/bitstream/handle/2152/14888/ic2-2003-overview-of-US-incubators.pdf?sequence=2> [dostęp 30.07.2014]).

Wissema J.G. 2005

Technostarterzy. Dlaczego i jak?, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

WMPB 2014

Wydział Mechaniczny Politechniki Białostockiej (<http://www.wm.pb.edu.pl/aktualnosci-wydzial/Hyperion-w-Krakowie,607.html> [dostęp 28.07.2014]).

Wywiad... 2014

Wywiad Małgorzaty Borkowskiej z ambasadorem Brazylii w Polsce Jorge Geraldo Kadri pt. Wiedza to władza, „Fakty i Mity”, nr 30.

Zasiadły K. 2005

Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (AIP) (academic entrepreneurship incubator), w: K.B. Matusiak (red.): *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.